

СЕКЦІЯ 6
СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ – КАТАЛІЗАТОР ЧИ
СТРИМУВАЧ ПРОГРЕСИВНИХ ЗМІН У ВІТЧИЗНЯНІЙ
ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ?

УДК 336.71

Гнатюк Лідія
студентка групи ПФз-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Тимошик Наталія
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Lidiia Hnatiuk
Student of PFz-51 group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Nataliia Tymoshyk
PhD (Economics), Docent
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ІНТЕГРАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО ТА СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
INTEGRATION OF THE BANKING AND INSURANCE MARKETS IN
GLOBALIZATION

Однією з ознак глобалізації є загальні тенденції до формування цілісності світу в результаті інтеграції ринків. Розвиток глобалізаційних та інтеграційних процесів безпосередньо впливає на розвиток її внутрішнього ринкового середовища України, зокрема на забезпечення взаємодії страхового і банківського ринків. Інтеграція страхового і банківського ринків забезпечує виникнення взаємозалежностей і взаємозв'язків між цими ринками та формування єдиної банківсько-страхової групи [1].

У сучасній літературі багато авторів вивчали питання, пов'язані із взаємодією банків та страхових компаній. Вагомий внесок у розвиток методологічних засад банківсько-страхової інтеграції було здійснили такі українські вчені як: Ю. П. Макаренко, О. Д. Вовчак, Н. Л. Іващук, Р. В. та інші. Однак проблеми та перспективи подальшої інтеграції банків зі страховими компаніями потребують уточнення. Тому питання кооперації банків та страховиків потребує подальшого дослідження.

Одним із наслідків фінансової глобалізації можна виділити співпрацю банків і страхових компаній, яка отримала назву «bancassurance». Bancassurance є взаємовигідною як для страхової компанії так і для клієнтів банку: створення нових спільних продуктів, проникнення на нові ринки, залучення нових клієнтів тощо. Сторони поєднують клієнтські бази та канали продажів, відкривають доступ до внутрішніх фінансових ресурсів один одного, що сприяє підвищенню ефективності діяльності обох секторів національної економіки [4].

В Україні діяльність щодо здійснення банківського страхування існує у таких формах: створення фінансової холдингової групи, взаємодія на основі договорів про спільну діяльність, діяльність банків та страховиків на основі агентських угод.

На сьогодні великі банки, які спеціалізуються на наданні послуг фізичним та юридичним особам, такі як ПриватБанк, Ощадбанк, Райффайзен банк Аваль, мають певний спектр страховиків партнерів: МЕТ ЛАЙФ, РЗУ Україна, АСКА – Життя, Уніка та інші [2].

Аналіз структури активів страхових компаній показав, що страхові компанії станом на 2022 рік найбільше сконцентрували активи на покриття резервів у державних цінних паперах (33%) та у депозитах банку (21%). Це свідчить, що страховий ринок диверсифікує своїх активи через фінансові інструменти банківського сектору та фондового ринку. Водночас, частка небанківських фінансових установ у загальному депозитному портфелі банків займає незначний відсоток, а частка у кредитному портфелі близькою до нуля.

Обсяг наданих небанківським установам кредитів зріс у 3,2 рази, а обсяг залучених депозитів зріс на 7 млрд, проте знизилася частка у депозитному портфелі банків за аналізований період на 0,58 відсоткових пунктів – до 2,4%. Це означає, що банківські установи за останні роки змогли залучити пропорційно більше коштів з інших джерел, ніж небанківські установи, у тому числі страхові компанії, змогли наростити на депозитних рахунках свої страхові резерви [4].

Станом на 2022 рік чисті страхові премії становили 35,25 млрд грн, а чисті страхові виплати – 13,22 млрд грн, що відповідає 37,49% настання страхового випадку та його часткового або повного покриття. Протягом останніх років ця тенденція майже не змінилася. Станом на 2022 рік частка страхових премій «non-Life» страхових компаній збільшилася на 1,8 відсоткових пункти до 11,9%, проте це на 0,2 відсоткових пункти менше результату за аналогічний період 2021 року. Тому подальше поглиблення співпраці між банками та страховими компаніями має бути взаємовигідним, адже українська фінансова система в цілому влаштована таким чином, що страхові компанії отримують значну частину своїх фінансових доходів, вкладаючи кошти у продукти банківської системи [4].

Основними перевагами інтеграції банківського та страхового ринку є:

- розширення фінансового спектру;
- управління ризиками;
- заощадження часу і коштів клієнтів;
- покращення ринкової конкуренції.

Водночас, суб'єкти інтеграційного процесу стикнуться і з викликами, такими, як регуляторні питання, захист особистих даних і конфіденційності, а також технологічні виклики, оскільки інтеграція банківського та страхового ринку часто потребує значних інвестицій у технології та інформаційні системи. Фінансові установи повинні бути готові до впровадження сучасних технологій, які дозволять їм оптимізувати процеси та покращити обслуговування клієнтів.

Інтеграція банківського та страхового ринку відкриває нові можливості для розвитку фінансового сектору. Вона дозволяє розширити спектр фінансових послуг, покращити управління ризиками та забезпечити більш зручне та доступне обслуговування клієнтів. Проте цей процес також супроводжується рядом викликів. Щоб досягти успіху в інтегрованому фінансовому секторі, фінансові установи повинні бути готові до адаптації до нових реалій та інновацій.

Отже, процес інтеграції забезпечує отримання синергетичного ефекту учасниками страхового і банківського ринків у контексті єдності зусиль, поєднання діяльності страховиків, банків і фінансових посередників задля реалізації їхніх спільних завдань та досягнення цілей.

Перелік використаних джерел:

1. Наглядова статистика Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
2. Садура О. Б., Агрес О. Г. Особливості взаємовідносин між банками та страховими компаніями: тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління інноваційним процесом в Україні: розвиток співпраці», Львів, 2020. С. 181-183

3. Тимошик , Н., Крилова , О., Мирошниченко , Ю., Кириченко , К., & Мирончук , В.. Дилеми та шляхи вирішення функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 2022. С. 40-53. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3905/3656>

4. «Bancassurance» Retail Strategy (Ukraine).- URL : <http://www.slideshare.net/cisbankers/»bancassurance»-retailstrategy-ukraine>.

УДК 335.7:368.338.4

Тимошик Наталія
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Tymoshyk
Phd (Economics), Docent
Associate Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН INSURANCE MARKET OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF DEMOGRAPHIC CHANGES

Демографічні зміни в Україні мають значущий вплив на різні аспекти суспільства, включаючи економіку. Однією з галузей, яка надзвичайно чутлива до демографічних тенденцій, є страхування. Зміни в населенні України впливають на діяльність страхових компаній і вони повинні адаптуватися до цих викликів.

Демографічні зміни - це процеси, які включають в себе зміни в населенні, зростання чи зменшення чисельності, зміни в структурі віку, міграцію тощо. Ці зміни можуть впливати на економічний розвиток та соціальну стабільність країни.

Україна переживає декілька демографічних змін, які мають прямий вплив на страховий сектор:

1. Загальна чисельність населення. Україна відзначається зменшенням загальної чисельності населення. Це може вплинути на попит на різні види страхування, такі як страхування життя та страхування майна.

2. Рівень економічної активності населення. Визначають як відношення кількості робочої сили до всього населення. Внаслідок повномасштабного вторгнення велика кількість осіб працездатного віку втратили своє робоче місце. Велика частка з частини внутрішньопереміщених осіб (ВПО) отримують грошову та матеріальну допомогу, що деколи являється стримуючим фактором пошуку нового робочого місця.

3. Структура віку. Із збільшенням середнього віку населення збільшується попит на продукти страхування, пов'язані зі старістю, такі як пенсійні та медичні страховки.

4. Міграція. Масова міграція населення, яка спостерігалася останнім часом, може створити певні ризики для страхових компаній, оскільки може збільшити ризик для страхових виплат особам, що покинули Україну, так і для ВПО в межах країни.

Страхові компанії в Україні активно адаптуються до демографічних змін, шукаючи нові можливості та ризики. За останні роки страхові компанії вже здійснило ряд кроків, для адаптації, зокрема розробляють нові продукти, а також розвивають нові підходи до оцінювання ризиків та резервування коштів.

Крім того, демографічні зміни можуть впливати на потреби та ризики потенційних страхувальників. Відповідно до цього, страхові компанії можуть розробляти спеціалізовані продукти для задоволення цих потреб. Набувають актуальності такі продукти, як: